

Onderwerp Vorming regionaal Participatiebedrijf	
Nummer	2019/135670
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.
Programma/beleidsveld	3.1 Werk
Afdeling	PG
Auteur	Haker, P., Outvorst, A. van
Telefoonnummer	023-5113431
Email	phaker@haarlem.nl
Kernboodschap	Op basis van het resultaat van een eerste verkenning naar de vorming van een Haarlems Participatiebedrijf, is Haarlem een vervolgonderzoek gestart. Er is sprake van een gewijzigd inzicht, waarover het college de raad wil informeren. Daar waar Haarlem in eerste instantie koerste op aansturing van het Participatiebedrijf door de gemeente zelf, hecht het huidige college juist aan het in stand houden van een regionale samenwerking en aansturing. Dit gewijzigde inzicht komt onder andere voort uit het belang van een regionale samenwerking op de regionale arbeidsmarkt, nieuwe doelgroepen die om een nieuwe aanpak vragen, de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor mensen met een Wsw-indicatie. Dat betekent dat het college voornemens is om met de gemeenten Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort het Participatiebedrijf gezamenlijk vorm te geven. De gemeenten Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort gaan dit voornemen bespreken met hun gemeenteraden en stellen voor (regionaal) deel te nemen aan het vervolgonderzoek naar het participatiebedrijf.
Behandelaar voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Samenleving.
Relevante eerdere besluiten	• Nota "Koersdocument Werk en Inkomen" (2016/255655) zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 14 juli 2016• Nota "Naar een effectief ondersteuningsaanbod voor werkzoekenden in Haarlem" (BBV2017/261113), zoals besproken in de commissie Samenleving van 6 juli 2017• Nota onderzoek naar oprichting Participatiebedrijf" (BBV 2017/578405), zoals besproken in de commissie Samenleving van 1 februari 2018•
Besluit College d.d. 26 maart 2019	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

Koersdocument werk en inkomen

De gemeenteraad van Haarlem heeft in 2016 in het Koersdocument werk en inkomen haar visie op de uitvoering van de Participatiewet geschetst. Kern van de nieuwe koers is dat de gemeente er op inzet dat iedereen die een beroep doet op de Participatiewet ondersteund wordt om te participeren in betaald werk of op een andere wijze maatschappelijk actief is. Om deze ambitie te realiseren wil de gemeente alle werkzoekenden in haar bestand spreken om een goed beeld te krijgen van hun wensen talenten en mogelijkheden en wil zij de mogelijkheden in de stad om mensen te laten participeren optimaal benutten. In de nota effectief ondersteuningsaanbod die in juli 2017 door het college is vastgesteld, heeft de gemeente beschreven welke ondersteuning zij verschillende groepen werkzoekenden wil bieden en op welke wijze zij deze ondersteuning in de toekomst wil organiseren. De gemeente maakt in haar aanbod een onderscheid in werkzoekenden zonder afstand tot de arbeidsmarkt, werkzoekenden met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt en werkzoekenden met een (tijdelijk) onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt.

De uitvoeringsorganisatie die de gemeente inricht bestaat uit:

- De afdeling werk en inkomen die voor werkzoekenden als toegangspoort fungeert voor inkomen en ondersteuning bij het vinden van betaald werk of maatschappelijke participatie. Dit is inmiddels gerealiseerd.
- Een Participatiebedrijf dat werkzoekenden met een overbrugbare afstand tot werk ondersteuning biedt gericht op betaald werk.

De eerste verkenning naar het Participatiebedrijf

Naar aanleiding van het Koersdocument is een eerste verkenning uitgevoerd naar de vorming van een Participatiebedrijf. Uit deze verkenning is de volgende meerwaarde voor Haarlem naar voren gekomen:

1. Bundeling kennis van werkzoekenden;
2. Continuïteit bedrijfsactiviteiten voor doelgroep SW
3. Benutten van de mogelijkheden in de stad;
4. Versterken van de ketensamenwerking;
5. Vergroten van de sturingsmogelijkheden

Deze meerwaarde hebben we getoetst bij verschillende stakeholders binnen en buiten de gemeente. De stakeholders zien meerwaarde in het bundelen van kennis over de doelgroepen, het organiseren van een sluitende keten voor werkzoekenden, het vormen van een aanspreekpunt voor werkgevers en het bundelen van het werkgeversnetwerk. De stakeholders onderstrepen het uitgangspunt van de netwerkorganisatie en benadrukken dat het Participatiebedrijf dan ook echt open moet staan voor samenwerking met partners in de stad en kritisch moet zijn op de activiteiten die het in eigen huis gaat organiseren.

2. Het toekomstbeeld Participatiebedrijf

In het collegebesluit over de verkenning van het Participatiebedrijf wordt het volgende toekomstbeeld geschetst: Het Participatiebedrijf moet zich ontwikkelen tot een netwerkorganisatie die als strategisch partner in het sociaal domein vooral de regio voert op het ondersteuningsaanbod re-integratie, samenwerkt met partners in de stad en kritisch moet zijn op de activiteiten die in eigen huis worden georganiseerd. In het eindmodel van 2025 behoudt het bedrijf een compacte efficiënte werkorganisatie, waarin kwetsbare groepen in een beschermde omgeving zinvol werk kunnen doen en ligt de focus op re-integratie naar betaald werk en werkgeverdienstverlening. Dit betekent waar mogelijk inzet en expertise van verschillende maatschappelijke partners en private partners op het gebied van re-integratie.

Deze punten van meerwaarde moeten de uitgangspunten zijn voor het Participatiebedrijf om zo ook daadwerkelijk flexibel te kunnen zijn en de vereiste begeleiding en maatwerk te kunnen bieden. De samenwerking met de gemeenten (afdeling Werk en Inkomen) en met innovatieve partijen en initiatieven in de regio is een belangrijke voorwaarde voor het goed functioneren van een Participatiebedrijf. Dit betekent dat een deel van het participatiebudget wordt aangewend voor vaste activiteiten van het Participatiebedrijf en een ander deel door de gemeenten of in samenwerking met de gemeenten wordt aangewend voor innovaties of maatwerk re-integratie.

Samengevat krijgt het Participatiebedrijf de volgende taken/activiteiten:

Uitvoering Wsw	Bieden van continuïteit aan de Wsw-doelgroep
Uitvoering beschut werk	Organiseren beschut werk, bemiddeling doelgroepenregister
Re-integratie overbrugbare afstand arbeidsmarkt	Intake, assessment, matching, bemiddeling, werfkit maken
Begeleiding jongeren zonder startkwalificatie	Organiseren leer-werplekken Leer-werkplekken Vakgerichte scholing Matching en bemiddeling
Dienstverlening werkgevers	Deelname werkgeversservicepunt
Benutten kracht van de stad	Gebruik maken van mogelijkheden in de stad bijv. werkstages, arbeidsmatige dagbesteding en sociale ondernemingen Ketenregie op klantniveau van de doelgroepen voor het Participatiebedrijf Ruimte te geven aan innovatie op het gebied van re- integratie
Uitvoeren uitbesteed werk	Realiseren bedrijfsactiviteiten beschut werk en wsw

3. Kernboodschap

Op basis van het resultaat van de eerste verkenning is Haarlem een vervolgonderzoek gestart. Er is echter ook sprake van een gewijzigd inzicht, waarover het college de raad wil informeren. Daar waar Haarlem in eerste instantie koerste op Haarlemse aansturing van het Participatiebedrijf, hecht het huidige college juist aan het in stand houden van een regionale samenwerking en aansturing. Dit gewijzigde inzicht komt voort uit onder andere het belang van een regionale samenwerking op de regionale arbeidsmarkt, nieuwe doelgroepen die om een nieuwe aanpak vragen, de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor mensen met een Wsw-indicatie.

Dat betekent dat het college voornemens is om met de gemeenten Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort het Participatiebedrijf gezamenlijk vorm te geven. De gemeenten Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort gaan dit voornemen bespreken met hun gemeenteraden en stellen voor (regionaal) deel te nemen aan het vervolgonderzoek naar het participatiebedrijf.

4. Voorgeschiedenis

Op dit moment zijn de uitvoering van de voormalige wet sociale werkvoorziening en re-integratie van elkaar losgekoppeld. Het besluit van het bestuur van Paswerk om deze los te koppelen, dateert van eind 2013. Een belangrijke reden om de werkzaamheden re-integratie en dagbesteding uit de gemeenschappelijke regeling te ontvlechten, was de behoefte aan transparantie van de financiën, bedrijfsvoering en de soorten dienstverlening.

In de gemeenschappelijke regeling voor de SW, waren door de jaren heen verschillende soorten dienstverlening terecht gekomen die geen betrekking hadden op de sociale werkvoorziening. Het betrof bijvoorbeeld de dagbestedingsactiviteiten van Werkdag, de re-integratieactiviteiten en de leerwerktrajecten van Perspectief. Het bestuur van Paswerk heeft op 20 december 2013 besloten om de taken re-integratie en dagbesteding te ontvlechten uit de gemeenschappelijke regeling voor de sociale werkvoorziening.

In 2013 is de mogelijkheid van een gezamenlijk Participatiebedrijf door deelnemers aan de GR onderzocht. De vijf gemeenten die deelnemen aan de GR wilden gezamenlijk de gemeenschappelijke regeling voortzetten voor de SW maar er was op dat moment geen draagvlak voor een gezamenlijk Participatiebedrijf dat ook de taken voor re-integratie zou kunnen uitvoeren.

Op deze wijze is in 2015 de huidige structuur ontstaan:

- de gemeenschappelijke regeling waarin de gemeenten Zuid Kennemerland de uitvoering van de sociale werkvoorziening hebben ondergebracht
- de B.V. Werkpas waarvan de gemeenten Haarlem en Zandvoort enig aandeelhouder zijn en waarin de voorzieningen re-integratie en dagbesteding zijn ondergebracht. Het bedrijfs onderdeel Pasmatch, het re-integratiebedrijf binnen deze holding is de strategische partner van de gemeenten. De gemeente Heemstede en Bloemendaal (en tot voor kort Haarlemmerliede en Spaarnwoude) hebben besloten re-integratie en dagbesteding in te kopen bij meerdere partijen waaronder Pasmatch.

Deze inrichting is in 2014 ter visie aan de verschillende gemeenteraden is voorgelegd¹.

¹ Nota Herstructurering Paswerk, 2014/426241

5. Van een Haarlems naar een regionaal Participatiebedrijf

Regionale visie en werkwijze

De visie en werkwijze van de gemeente Haarlem en de regiogemeenten sluiten steeds meer op elkaar aan. Het Haarlemse Koersdocument Werk en Inkomen geeft haar visie op de uitvoering van de Participatiewet. Kern van deze nieuwe koers is dat alle uitkeringsgerechtigden in beeld zijn en dat iedereen maatschappelijk actief is, door middel van betaald werk of op andere wijze. Deze koers sluit aan bij de praktijk van de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ) Bloemendaal – Heemstede, waar al langer op deze manier gewerkt wordt. De samenwerking in de regio gaat op deze manier steeds gemakkelijker. Het gewijzigde inzicht van het college van Haarlem om te kiezen voor een regionale aansturing van het Participatiebedrijf, is mede een gevolg van de goede bestuurlijke en ambtelijke verhoudingen op dit terrein. Zowel bestuurlijk als ambtelijk zijn de colleges doordrongen van het besef dat we elkaar nodig te hebben in de regio. De gemeenten leren van elkaar en gaan samen voor het beste resultaat.

Het belang van regionale samenwerking op de arbeidsmarkt

De re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt is een regionale opgave. Samenwerking in de arbeidsmarktregio is van belang om de vraag van werkzoekenden en het aanbod van werkgevers bij elkaar te brengen, zeker daar waar het gaat om werkzoekenden met afstand tot de arbeidsmarkt. Van werkzoekenden wordt verwacht dat zij in onze regio naar werk zoeken en het Participatiebedrijf heeft een regionale oriëntatie op de arbeidsmarkt.

Nieuwe doelgroepen met grotere afstand tot de arbeidsmarkt vraagt om andere aanpak

Op dit moment doen zo'n 4000 Haarlemmers en Zandvoorters een beroep op de gemeente om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. De meeste werkzoekenden die nu een beroep doen op de Participatiewet hebben een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. De verwachting is dat de ondersteuningsbehoefte van de groep werkzoekenden die een beroep op de gemeente doen de komende jaren toeneemt.

Daarnaast verandert de doelgroep werkzoekenden ook. Onder andere door de instroom van mensen met een beperking, de instroom van statushouders en de vergrijzing van het bestand is er sprake van een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt en hebben onze klanten intensievere ondersteuning en begeleiding naar werk nodig. Een Participatiebedrijf dat gebruik maakt van de kennis en expertise over de SW en andere groepen met een arbeidsbeperking, de infrastructuur en de mogelijkheden die de stad heeft, biedt goede mogelijkheden voor ondersteuning op maat en werkplekken om de werkervaring op te doen en werknemersvaardigheden te ontwikkelen.

De continuïteit van werkzaamheden voor de huidige SW-populatie waarborgen

De groep die voor 1 januari 2015 een SW-indicatie had, behoudt deze. De gemeenten blijven verantwoordelijk voor het aan het werk houden van deze groep. Haarlem heeft deze opdracht samen met de regiogemeenten belegd bij de GR Paswerk. De groep SW-ers neemt jaarlijks af als gevolg van natuurlijk verloop. Door de vergrijzing gaat ook het verdienvermogen van de SW-groep als totaal achteruit. Dit leidt ertoe dat er voor een steeds kleinere doelgroep bedrijfsactiviteiten moet worden aangeboden en dat de aard en omvang van deze bedrijfsactiviteiten moet worden bezien.

Samenwerking met de holding Paswerk bv is daarom in ieder geval van belang om gevarieerde werksoorten voor de doelgroep te kunnen bieden. Samenvoegen van bedrijven is efficiënter omdat dan de kosten van overhead kunnen worden gedeeld en integraal gestuurd kan worden op de gewenste ontwikkeling van het bedrijf als geheel.

De geleidelijke en gecontroleerde afbouw van de Wsw en de daarbij behorende infrastructuur vergt een regionale gezamenlijke aanpak.

Het benutten infrastructuur SW-bedrijf voor de (nieuwe) voorziening Beschut Werk

In het regeerakkoord van oktober 2017 heeft het nieuwe kabinet opgenomen dat het totaal aantal plaatsen voor de (nieuwe) voorziening Beschut werken op termijn moet groeien van 30.000 naar 50.000 plaatsen. Op dit moment heeft de gemeente Haarlem voor beschut werk een taakstelling van 52 plaatsen tot en met 2019. De gemeenten Bloemendaal, Heemstede en Zandvoort maken ook afspraken met Pasmatch over de invulling van de voorziening beschut werk. De kosten voor deze werkplekken drukken op het Participatiebudget en vragen om een efficiënte uitvoering. Het nieuwe Participatiebedrijf kan gebruik maken van de kennis en expertise en infrastructuur van Paswerk en in samenwerking met de partners in de stad de taakstelling uitvoeren.

Heroriëntatie op organisatie uitvoering re-integratieopgave

De ondersteuningsbehoefte van werkzoekenden die een beroep op de gemeenten voor ondersteuning richting werk of participatie neemt, gelet op de hiervoor geschetste ontwikkelingen de komende jaren toe terwijl de budgetten krimpen. Dit leidt ertoe dat gemeenten zoeken naar alternatieve strategieën om de uitvoering van het ondersteuningsaanbod zo efficiënt en effectief mogelijk in te richten. Een toenemend aantal gemeenten zoekt de oplossing in het inrichten van Participatiebedrijven voor de brede doelgroep van de Participatiewet. In deze bedrijven wordt de kennis over de ondersteuning van de doelgroep en de uitvoering van re-integratie instrumenten gebundeld. En worden de bedrijfsactiviteiten van de SW optimaal ingezet voor de arbeidsontwikkeling van andere doelgroepen.

Uitgangspunt bij de vorming van een dergelijk Participatiebedrijf is dat bij het realiseren van leerwerkplekken en bij het realiseren van beschut werk ook gebruik wordt gemaakt de kansen en mogelijkheden die samenwerking met partners in de stad biedt. Verder wordt bij het realiseren van garantiebanen en regulier werk voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt nauw worden samengewerkt met het UWV in het Werkgeversservicepunt (WSP). Het Participatiebedrijf werkt dan in opdracht van de gemeenten samen met het UWV en IJmond Werkt!! in het WSP.

Optimaal benutten van initiatieven en innovaties van partners in de stad (en dorp)

Het Participatiebedrijf kan fungeren als netwerkorganisatie en voert de regie op de re-integratietrajecten. De samenwerking met de partners wordt geïntensiveerd en er wordt gebruik gemaakt van expertise en het aanbod van maatschappelijke en commerciële partners. Hierbij is tevens de samenwerking met de gemeenten van groot belang. Veel initiatieven en innovaties worden in de vorm van pilots opgestart door de gemeente Haarlem en vaak sluiten de regiogemeenten hierbij aan. Voorbeelden van succesvolle pilots zijn: 'Banen in het Groen' met Spaarnelanden, Het is Netwerken voor de doelgroep 50 plussers, Agros voor schoolverlaters en Netwerk pro voor vrouwen. Ook de regiogemeenten werken met een aantal van deze partners aan vergelijkbare pilots. Na de pilotfase komt in overleg met de gemeente samenwerking tussen (enkele)

van partners en Pasmatch tot stand komt. Pasmatch ontplooit ook zelf initiatieven en samenwerking met partners zoals Bedrijf en Samenleving. Deze lijn wil Haarlem graag voortzetten in het Participatiebedrijf.

Ketensamenwerking en samenwerking met de gemeenten

Het Participatiebedrijf moet vanuit de regierol de ketensamenwerking tussen de maatschappelijke partners versterken. Werkzoekenden die vanuit maatschappelijke participatie of dagbesteding kunnen doorstromen naar betaald werk, kunnen gemakkelijker een vervolgstap maken. Voorwaarde is wel een intensieve samenwerking met de klantmanager Werk en Inkomen die de regie op alle leefgebieden van de klant heeft, dat wil zeggen op participatie en werk maar ook gezondheid, leefsituatie en financiën. De klantmanager werkt samen met andere afdelingen binnen de gemeenten zoals schulddienstverlening, maatschappelijke ondersteuning en jeugd en met de sociaal wijkteams.

6. Vervolgonderzoek

Op basis van het Haarlemse verkennend onderzoek heeft het college besloten een vervolgonderzoek in te stellen naar de vorming van een Participatiebedrijf. Omdat het college voorkeur heeft voor een gezamenlijke regionale aansturing van het Participatiebedrijf, betekent dit een andere – regionale invulling van het vervolgonderzoek. Het college zal de resultaten van dit onderzoek in het najaar van 2019 aanbieden.